

Fjordvilla – fra herskabshjem til murbrokker

Af Per Steenholdt

Historien bag fotoet

Leder man efter oplysninger om Fjordvilla, og prøver at "google", finder man mange kilder der næsten enslydende, skriver at Fjordvilla, er opført af to frøkener af adelslægten Lerche i 1853 ved Tuttesti. Slægtens våbenskold kan da også anes over døren på det mere moderne udgave af Fjordvilla. Problemet er "Tuttesti" – det navn blev slet ikke brugt i 1853.

Læser man i folketællingen fra 1870, finder man navnet der blev brugt før Tuttesti. Den store villa er beliggende ved "Strand alléen". Villan har også i 1870 adelige beboere, her bor Johan Christian Bardenfleth der er pensioneret oberst. Familien består på det tidspunkt, af obersten selv på 57 år, hans 20 år yngre

kone og en næsten nyfødt datter. Der bor endvidere en amme, en kokkepige, 2 stuepiger, og en tjener. Tjenestefolkene bor naturligvis i kælderens.

Villan bliver nu ikke ved med at være en herskabsvilla – næsten tvært imod. I 1899 købes den af Arbejdernes Fællesorganisation til stor forargelse for det bedre borgerskab. Forargelsen ville nok ikke have været mindre, hvis dette borgerskab havde vist at brygger Jacobsen via stråmand, sørgede for de nødvendige midler – et lån på 50.000 kroner. Der var dog den betingelse, at der skulle drives og udlejes restaurant i bygningen, ellers skulle lånet straks tilbagebetales.

Det blev der også med stor succes, så stor at Fjordvilla måtte udvides i 1936 og 1938. Det er det Fjordvilla, mange kan huske. Her blev ikke kun afholdt møder for arbejdere, også familierne blev budt indenfor. Her så børn ofte for første gang julemanden, når de var med far og mor til "Juletræ på Fjordvilla".

Samme børn har sene-

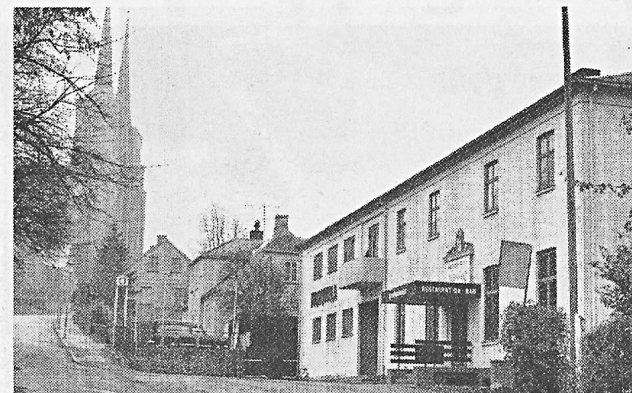
re besøgt Fjordvilla uden forældre, ja forældrene skulle helst ikke vide de havde været der. Det blev et meget populært musiksted og det bogstaveligt på flere niveauer. Der var den store sal til de mest populære arrangementer, og så den noget mindre kældersal hvor for eksempel Paramount holdt sit første arrangement i 1965. Ved de store arrangementer kunne der være kø helt op til Domkirken.

Mest internationalt kendt blev Fjordvilla i forbindelse "Russelltribunalet". Dette selvbestaltede tribunal var oprettet af den engelske matematiker og filosof Bertrand Russell og en franske filosof og digter Jean Paul Sartre. Formålet var, at undersøge om USA havde begået krigsforbrydelser i Vietnam. Der var politisk modstand mod et sådant projekt, så det kunne ikke afholdes i København. Det blev flyttet til fredelige Roskilde og Fjordvilla. Her hvilede så verdenspresse øjne på Roskilde i 14 dage i slutningen af 1967. Efter afhøring af vidner blev USA kendt skyldig i krigs-

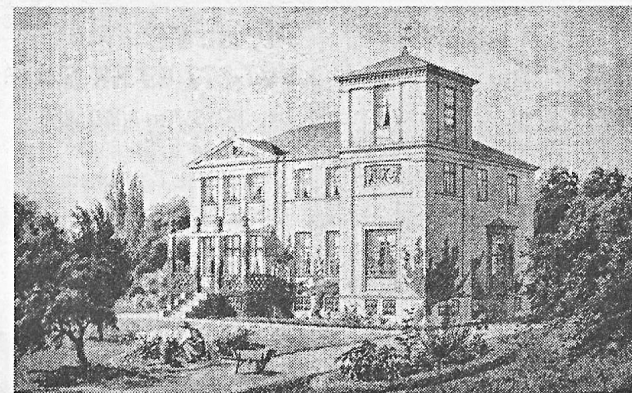
forbrydelser, men det er nu ikke det Fjordvilla huskes for.

Mange store navne har optrådt på "Fjorden" som var den korte udgave af navnet. Også navne der siden blev store, eller blev store under et andet navn. I 1968 var "Ladybirds" det store navn, nok ikke på grund af deres musik, nok mere fordi de optrådte topløse. Som opvarmning spillede The Yardbirds der senere langt overgik Ladybirds i berømmelse, dog under navnet Led Zeppelin. "Fjorden" er da også kendt fra litteraturen, da den i en af Ib Michaels romaner bliver nævnt i forbindelse med at lære at svinge højrehånden.

De mange tusinde mennesker der kom på "Fjorden", satte deres spor, og Arbejdernes Fællesorganisation valgte at sælge bygningen til det daværende Roskilde Amt. Bygningen blev nedrevet i 1977, og endte som ca. 300 vognlæs murbrokker, der blev fordelt i to grusgrave. Trods lokale protester blev der på stedet opført gymnastiksal til det nærliggende gymnasium.

Fjordvilla som det huskes som spillested.

Fjordvilla som herskabshjem set fra havesiden.

Ønsker man at opfriske sine minder kan man med fordel google sig frem til Fjordvilla på Rockens Danmarks kort. I forbindelse med stedets historie, er der to mindre fejl den ene er nævnt, den anden er oplysningen om,

at Fjordvilla var hjemsted for jazzklubben Birdland. Denne forkerte oplysning stammer formentlig fra et indlæg i Dagbladet af Arne Jensen i 1972. Er man i tvivl så spørg – Bennie Birdland/Billedbutik Hansen.